

Näckrosen

Strutsfarmen sålde plymer till damernas hattar. En struts, Amanda, lär ha hamnat som stek på Operakällaren. Lavyr av P Röding 1912. Stockholms stadsmuseum.

Det är Näckrosparkens näckrosdamm som fått bidra till det kanske mest romantiska namnet bland alla våra tunnelbanestationer. Dammen med sina vita, gula och röda näckrosor var i början av seklet ett omtyckt utflyktsmål.

Invid dammen, på en bergshöjd med utsikt över Ulriksdal, byggdes 1968 Råsunda kyrka. Arkitekt var Georg Scherman, Solna stads förste stadsarkitekt.

Råsunda är ett ganska nytt namn, som troligen bildades 1907 genom en sammanslagning av namnen Råsta och Frösunda då Råsunda byggnadsbolag bildades. Bolaget planlade en ny förstad ämnad för välsituerade människor som ville "föreningens bekvämligheter med lantlivets behag".

Kärnan skulle bestå av flerfamiljshus med en krans av villor runtom. Första gatan i det nya Råsunda hette Tottvägen och den första bebyggelsen som stod klar var kvarteret Fyrväplingen vid Stråkvägen, ett av Stockholmstraktens äldsta radhus.

Mellan 1910 och 1912 växte jugendhusen upp längs Råsundavägen. Villaområdena tillkom på 1920-talet. Många spårvägare som arbetade på den stora spårvägsverkstaden byggde villa här ute. 1911 blev Råsunda municipalsamhälle. Det hade då 1 445 invånare.

Vattentornet i Råsunda uppfördes i nationalromantisk stil 1910. Eftersom man inte hade någon egen vattentäkt fick man ta vatten från Stockholmsåsen vid Ulriksdal. Vid tornet fanns det på somrarna en friluftsservering och ofta var det dans här. Nu är tornet inrett med lägenheter. En kurositet var friluftsbadet som under 1910-talet kallades "Europas kallaste bad" eftersom vattnet kom direkt från vattentornet.

Svensk films första storhetstid inföll under 1910-talet. En nedlagd strutsfarm i Råsunda köptes 1919 och vår första filmstad blev till, då världens modernaste filmanläggning. Läget var idealt nära Stockholm men ändå med naturen runt knuten där man kunde spela in utomhusscener. I de lantliga omgivningarna på vägarna runt Råsta kom t ex de kusliga scenerna i Körkarlen med Dödens skrangliga kärra till.

Här spelades inte mindre än 350 filmer in av AB Svensk Filmindustri innan SF flyttade på 1960-talet. Numera präglas Gamla Filmstaden som den nu heter av en livlig och mångskiftande bildverksamhet.

Tunnelbanestation Näckrosen invigdes 1975.